

The article deals with the features of preventing, resolving and overcoming conflict situations among young men and women who are trained in an average educational institution. Theoretical approaches to the problem of interpersonal conflict are analyzed. Conflict situations and strategies of behavior of the conflict subjects are considered. The role of interpersonal communication in the process of preventing and overcoming conflict situations is defined. Ways of preventing and resolving conflict situations in the student environment are suggested. It is established that such a form of conflict settlement as mediation, which is the most optimal socio-psychological means of overcoming conflict situations among high school students.

Key words: conflict situation, mediation, interpersonal communication, strategies of behavior in conflict, school students.

Волченко Лариса Петрівна – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології та педагогіки Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (м. Сєверодонецьк).

УДК 159.9.072.43: 343.988

Гарькавець С. О.

ОСОБЛИВОСТІ ВІКТИМІЗАЦІЇ ЧОЛОВІКІВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА – НОВІ ВИКЛИКИ

У статті розглянуті особливості підвищеної віктимогенної вразливості індивідів чоловічої статі, що зумовлена розвитком сучасного інформаційного суспільства. З'ясовано, що основними причинами віктимізації чоловіків виступають гейміфікований віртуальний світ, самотність, безпорадність, ригідність емоційної сфери, нарцисизм, низький рівень рефлексії та емпатії. Встановлено, що в умовах розвитку префігуративної культури збільшується частка «одновимірних чоловіків», віктимний поріг яких знижується та посилюється їхня неспроможність протистояти сучасним викликам, що збільшуються за рахунок зростання невизначеності, складності та різноманітності соціальної реальності.

Ключові слова: *віктимність, віктимогенна вразливість індивіда, гейміфікація, інформаційне суспільство, одновимірність, префігуративна культура, чоловіки.*

Постановка проблеми. Епоха панування інформаційних мереж сприяє розвитку нових технологій впливу, які значно формують соціально-психологічний профіль особистості. Інформаційне суспільство породжує нові, в чомусь інноваційні форми виховання, навчання та передачі досвіду між поколіннями. На зміну постфігуративним впливам (молодше покоління навчається у своїх батьків або старших) прийшли кофігуративні (діти та дорослі навчаються у своїх сучасників) та префігуративні (дорослі навчаються у своїх

дітей) культурні екстраполяції. Культурна специфіка відбивається на всіх проявах життєдіяльності людей та детермінує появу нових, якісних перетворень, що свідчить про значне відставання свідомості сучасників від пост-постмодерністського розвитку суспільних відносин [5; 16]. Те, що вважалося учора потрібним, сьогодні вже не вписується в формат соціально-бажаного, а подекуди навіть стає перешкодою на шляху розвитку інформаційного суспільства.

В останні десять років дослідники спостерігають тенденцію того, що діти та підлітки все менше часу присвячують навчанню, а все більше заглиблюються у свої гаджети та віртуальний простір, що стало їх основним місцем проведення часу [6; 15]. Інтернет став постійним атрибутом життя сучасних людей, а молодь не вважає для себе життя без нього. Взагалі ЗМІ й особливо електронні засоби змінили моделі виховання та поведінки людей, зневолювали такі необхідні в минулому якості особистості, як вдумливість, терпимість, старанність, співчуття та емпатія. Проте недорозвиненість емоційної сфери особистості з обмеженнями живого спілкування з іншими стають дівою перепоною на шляху соціалізації та встановлення про соціальних відносин з іншими.

Особливо вразливими від тиску інформаційних мереж стають чоловіки, які обмежують Інтернетом не тільки власні контакти з такими, як вони самі, але з дівчатами. Це проявляється в тому, що у багатьох юнаків виникають проблеми у встановленні з представницями протилежної статі відвертих відносин, вони не бажають мати постійну дівчину, а далі мати власну сім'ю та народжувати дітей. Такі юнаки залишаються у родинному гнізді й через екран монітору «вважають себе володарями світу».

Але найбільш турбує на теперішній час те, що юнаки втрачають здатність наслідувати дійсні моделі поведінки, за які вони мають набути справжніх чоловічих якостей. Мова йде про мужність, відвагу, доброзичливість, надійність, відповідальність, щирість тощо. Навпаки, в останні роки ми спостерігаємо процеси, що визначають зрушення у бік фемінізації дітей чоловічої статі, більше того, набуття ними підвищеної віктимогенної вразливості. Настає епоха, коли жінки стають більш активними та агресивними, а чоловіки втрачають минулу впливовість та виявляються нездібними навіть посприяти власному розвитку. Проблема підвищеної віктимінізації чоловіків набуває масштабності й наявні негативні тенденції зумовлюють необхідність пошуку шляхів її розв'язання.

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Віктимізація індивіда в умовах розвитку інформаційного суспільства зазнає якісних змін. Про це, наприклад, свідчить підвищений рівень інфантилізації молоді, яка відмовляється жити самостійно, утворювати власні сім'ї, брати на себе відповідальність за власне життя та життя інших. Так, в Україні вік першого шлюбу у 2016 році був на чотири роки пізніше, ніж у 1991 році [8]. Також, за останні десять років, науковці фіксують збільшення тривалості підліткового віку, що навіть змушує

декого з них говорити про пролонгацію цього віку до 24 років [13]. Головна причина – не бажання підлітків приймати ролі дорослих людей та не спроможність їх бути фінансово незалежними від своїх батьків.

Разом із цим Н. Хоув та В. Штраус (N. Howe & W. Strauss) [19] стверджують, що різні покоління мають зв'язок із біологічним циклом розвитку людини та визначаються часовим періодом. На підставі цього дослідники вважають, що тривалість одного покоління складає приблизно 20-25 років. Якщо з цим погодитися, то власно мілленіали або покоління Y, яке народилося після 1981 року, перш за все, характеризується глибоким зануренням у цифрові технології та віртуальний світ. Але на зміну їм приходить покоління Z або покоління «зетів», що з'явилося у часи глобалізації та пост-постмодернізму [15] – народжені після 1996 року. Основною рисою «багатозадачної молоді» є те, що вони не можуть жити без інформаційних мереж, а тому вважаються дітьми Інтернету та сучасних інформаційних технологій. «Зети» є дітьми покоління X та Y, а отже саме вони є представниками префігуративної культури, яка, переважно, визначає наш час.

Проте, представники покоління «зетів» не спроможні визначати власну життєву позицію, не мають стійких мотиваційних стимулів, інтереси поверхові, залежать від зовнішніх впливів, проявляють надмірну впертість та непоступливість, завжди наполягають на своєму та не визнають помилок. Отже, все це є проявами підвищеної віктимогенної уразливості таких індивідів і на порядок вище, ніж це було властиво їхнім батькам.

Чинники ризику, що можуть призвести до формування певного «пускового» психологічного механізму віктимної поведінки особистості, такі як підвищений егоцентризм, схильність до упертості, протесту, боротьби проти авторитетів, прагнення до невідомого та ризикованого, прагнення до незалежності та відриву від родини, незрілість моральних переконань, хворобливе реагування на пубертатні зміни та події, нездатність прийняти власну сексуальність, схильність перебільшувати гіпертрофовані поведінкові реакції (емансипації, групування, захоплення, гіперкомпенсація тощо), у «зетів», без сумніву, мають подвійну екстраполяцію.

Разом із цим, О. О. Анроннікова та О. В. Вітерок [1] зазначають, що у процесі онтогенезу у дитини формуються певні моделі поведінки, установки та цінності за допомогою процесу інтеріоризації. При цьому, як хлопчики, так й дівчатка підкоряються однаковим стандартам, що стосуються заходів безпеки та поваги до старших. Проте, хлопчики та дівчатка мають певні відмінності відносно способів поведінки один до одного, обов'язків перед іншими та соціумом. Теж саме стосується й їхньої віктимної поведінки та відхилень від соціальних норм, у тому числі, що визначають віктимогенну вразливість індивіда.

Оскільки чинники формування віктимним установок жінок і чоловіків мають суттєві відмінності [6], то більшість осіб чоловічої статі схильні до активної віктимної поведінки, а жіночої статі – до пасивної віктимної

активності. Жінкам, переважно, властива залежна віктимна поведінка (навчена безпорадність, за М. Селігманом [11; 17]), а для чоловіків – агресивні дії. При цьому дослідники зазначають, що особистісна безпорадність починає формуватися під впливом різних чинників: травмуючих подій, гіперпротекції, жорсткого поводження, спостереження за моделями безпорадної поведінки батьків і релевантних дорослих, порушень системи виховних впливів [14]. І у той же час, серед сучасних підлітків та юнаків збільшується частка тих, хто уникає самостійності та вибудовує інфантильний захист, тотожний проявам навченої безпорадності.

Також підвищеному ризику віктимізації підпадають чоловіки, що відчують самотність та безпорадність [9; 12]. Дослідники зазначають, що чоловіча самотність є наслідком невміння встановлювати та підтримувати належні соціальні взаємини з іншими, недостатнього розвитку комунікативних навичок, низького рівня розвитку емоційного інтелекту, незадоволення потреби в афіліації, заниженої самооцінки, сором'язливості, загальної соціальної та сімейної дезорганізації. При цьому такі екстраполяції виступають, переважно, наслідком дій соціокультурних чинників, до яких відносяться позбавлення психологічного комфорту спілкування, вади з формування соціальної моделі світу та власного «Я» у підлітковому та юнацькому віці, а також впливу чинників екзистенційного характеру, що призводить до порушення усвідомлення часу, відмови від сьогодення, занурення у світ мрій та ілюзій [9].

Разом із цим, у сучасному інформаційному суспільстві гендерні ролі все більше розмиваються, а життєві сценарії все більше втрачають чітко окреслені статево-рольові екстраполяції. А, оскільки віктимність особистості визначається певними особливостями її індивідуально-психологічних характеристик, що впливають на спрямованість реагування в певних віктимогенних ситуаціях, це загрожує небезпекою, як хлопцям, так й дівчатам у майбутньому, коли вони стануть дорослими. Проте, в останній час, саме у індивідів чоловічої статі значно зростає амплітуда віктимогенної вразливості, а тому виникає потреба з'ясувати особливості їхньої підвищеної віктимізації на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства.

Мета статті. Розглянути особливості віктимізації чоловіків на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства та з'ясувати причини зростання їхньої віктимогенної вразливості.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. У попередніх емпіричних студіях (2008-2011 рр.) нами було з'ясовано, що психологічний портрет підлітка, якому притаманний високий рівень віктимогенної вразливості – це хлопець 14-16 років, який мешкає в достатньо великому індустріальному місті (у несприятливому соціальному та природному середовищі), виховується в неповній родині (переважно матір'ю), має завищений або занадто низький рівень тривожності, завищеної або занадто низької самооцінку та рівень домагань, є схильним до проявів ризику, неспроможний конструктивно вибудовувати відносини з оточуючими, оскільки обирає неефективні стратегії поведінки –

суперництво та пристосування, що призводить або до ескалації конфлікту й, як наслідок – до швидкої реалізації віктимної поведінки, або до дефіцитарної деформації особистості, або до її деперсоналізації, що втілюється у сформований конструкт «Я-жертва» [3].

На теперішній час, ми певною мірою, можемо поглибити психологічний опис віктимного підлітка, оскільки за останні п'ять-сім років, розвиток інформаційних технологій здійснив значний крок уперед, а на арену активного соціального життя вийшло покоління Z. Усе більше підлітків мають можливість підключитися до світового павутиння та заглибитися у світ віртуального простору. Як зазначають Ф. Зімбардо та Н. Коломбе [6] гейміфікований віртуальний світ пропонує тинейджеру швидку радість перемоги та задоволення від досягнень свого героя. Занурюючись у світ «віртуальних ласощів» підліток відчуває себе героєм світових битв, коли можна стати як рятувальником, так й злодієм, але ні за що не відповідати, без ризику бути убитим або пораненим. Це притягує та породжує залежність від такого збудження, а разом із цим віддаляє від повсякденності або реального життєвого світу.

Треба зазначити, що гейміфікація («Термін, що визначає систему мотивування у гравця відчуття змагальності через нагороди, наявний зворотній зв'язок та індикатори статусу» [6, с. 108]) поглинає не тільки дітей та підлітків, а до неї схильні зріла молодь та навіть дорослі чоловіки.

Небезпека заглиблення індивіда у віртуальний світ має ще один вимір, який сучасні підлітки, юнаки та подекуди дорослі чоловіки не спроможні подолати. Мова йде про те, що вони можуть стати «одновимірними», тобто не набути або втратити ті уміння та навички, що є суто чоловічими (функції захисника, добувача, батька тощо). Так, частка тих чоловіків, що мають низькі доходи та не спроможні утримувати навіть себе, за останні роки, тільки збільшилась [18]. А втрата інтересу до протилежної статі, внаслідок захоплення віртуальним світом, призводить до того, що дівчата та жінки не вважають за можливе пов'язувати своє майбутнє з такими «одновимірними чоловіками». Все це впливає на зниження віктимного порогу та посилює неспроможність індивідів чоловічої статі ефективно протистояти соціальним викликам сучасності, які мають значну невизначеність, складність та різноманітність. Останнє пов'язано з продукуванням різних симулякрів (Ж. Бодрійяр [2]), постправди та фейків (Д. Левітін [7], Г. Почепцов [10]), що супроводжують сучасне інформаційне суспільство.

Враховуючи те, що підлітки та юнаки, які належать до покоління «зетів», залежать від зовнішніх впливів і проявляють надмірну впертість та непоступливість, агресія та схильність до насильства стають їхньою особистісною проблемою. При цьому низький рівень рефлексії, емпатії, взагалі слабкість відчуття реальності та зв'язку з оточуючими робить їх соціально-небезпечними. Такі індивіди виявляються не спроможними на безконфліктну взаємодію з іншими але, оскільки мають недостатню фізичну розвиненість (у ігроманів і тих, хто довгий час перебуває в віртуальному світі, як правило дряблі

м'язи), часто перетворюються на агресивних жертв. В останній час частка юнаків у групі агресивних потерпілих значно збільшилась [4]. Саме знижена чутливість та ефект дзеркальної поведінки, що ускладнені ігровою залежністю, призводять до таких негативних наслідків. Зарубіжні дослідники зазначають, що відеоігри з сценами насилля є детермінантами відповідних дій злочинців в реальному соціальному середовищі. Так, норвезький вбивця Брейвік (у 2011 р. убив 69 людей, що відпочивали у молодіжному таборі на острові Ут'їа), американський юнак із Вірджинії (у 2007 р. убив 32 студента з Технологічного коледжу) грали в комп'ютерну гру Call of Duty: Modern Warfare 2, яка виявилася для них навчальним стимулятором вбивства [6].

Також, одним із чинників підвищеної віктимності юнаків є особливості їхнього реагування на образу [3]. На підставі проведених власних емпіричних студій було з'ясовано, що представники покоління «зетів» переважно обирають такі стратегії поведінки в ситуації образи, як «стратегія бегемота», що характеризується ворожістю та відкритою агресією, а також «стратегію слона», якій властива прихована помста (див. табл. 1).

Таблиця 1

Результати емпіричного дослідження щодо вибору стратегії поведінки в ситуації образи чоловіками з різних вікових груп (у %) (N=157)

Вікові групи випробуваних	Стратегії поведінки в ситуації образи				
	Стратегія бегемота	Стратегія слона	Стратегія барана	Стратегія лисиці	Стратегія кролика
17-21 років (покоління Z)	41,31*	33,11*	13,24	6,17	6,17
22-36 років (покоління Y)	32,74*	22,13**	25,08**	9,24	10,81
37 та більше років (покоління X)	29,31*	19,83	26,53**	8,94	15,39

Примітка: * $p \leq 0,01$; ** $p \leq 0,05$ (критерій ϕ^* Фішера).

Тобто, обираються ті стратегії, які спрямовані не на примирення з кривдником і дарування йому прощення, а ті, що зумовлюють подальше розгортання конфлікту та підвищують рівень віктимних інсталяцій. Такі реакції свідчать про ригідність емоційної сфери особистості, її нарцисизм, що заперечує можливість співчуття іншим, кооперацію з ними, обов'язків перед ними та тільки звеличує власне «Я».

Отже, слід зважати на те, що підлітки та юнаки, на теперішній час, зростають в іншій реальності, ніж їхні батьки. Віртуальна реальність будує ілюзію невразливості, значно послабляє реакцію не тільки на емоції інших, але й на власні, що стає показником не розвинення у них емоційного інтелекту. Майбутні дорослі чоловіки втрачають здібність до співчуття оточуючим і відповідно підвищують варіативність вчинення антисоціальних вчинків. Усе це,

у своєму загальному підсумку, артикулює проблему підвищеної віктимогенної вразливості чоловіків, неспроможність їх продуктивно протистояти сучасним викликам інформаційного суспільства.

Висновки. Особливості віктимізації чоловіків із різних вікових груп на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства пов'язані з тим, що значна частина їх все більше занурюється у віртуальний світ, втрачає інтерес до існуючої реальності, випробовують самотність та безпорадність. Особливо насторожують підлітки та юнаки, що належать до так званого покоління «зетів», яке є втіленням префігуративного соціокультурного середовища. Основними причинами їхньої підвищеної віктимогенної вразливості виступають, як привабливість світу «віртуальних ласощів», гейміфікація, так й ригідність емоційної сфери, нарцисизм, низький рівень рефлексії та емпатії, що призводять до неадекватного реагування на виклики реальних подій життя.

«Одновимірність» індивідів чоловічої статі, що позначена втратою ними умінь та навичок суто чоловічої активності, знижує у них віктимний поріг і посилює неспроможність протистояти тим викликам, які збільшують за рахунок зростання невизначеності, складності та різноманітності соціальної реальності.

Перспективи подальших наукових пошуків. Наступні теоретичні та емпіричні студії доречно спрямувати на дослідження психологічних особливостей індивідів, у яких спостерігається когнітивне зростання з одночасним підвищенням віктимогенного порогу.

Література

1. Андронникова О. О. Гендерные характеристики виктимного поведения как результат нарушений социального развития / О. О. Андронникова, Е. В. Ветерок // Международный научно-исследовательский журнал. – 2017. – № 03 (57). Ч. 1. – С. 11-113.
2. Бодрийяр Ж. Симулякри і симуляція / Жан Бодрийяр. – К. : Основи, 2004. – 231 с.
3. Гарькавець С. О. Методики дослідження образи: науково-методичний посібник з «Психодіагностики» / С. О. Гарькавець, С. І. Яковенко. – Севе́родо́нецьк: Вид-во «Петіт», 2017. – 68 с.
4. Гарькавець С. О. Психологія підліткової віктимності: [монографія] / С. О. Гарькавець. – Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2013. – 175 с.
5. Гарькавець С. О. Соціально-нормативний конформізм особистості у психологічному вимірі: [монографія] / С. О. Гарькавець. – Луганськ : вид-во «Ноулідж», 2010. – 343 с.
6. Зимбардо Ф. Мужчина в отрыве: игры, порно и потеря идентичности / Филип Зимбардо, Никита Коломбе ; пер с англ. – М. : Альпина Пабlishер, 2017. – 343 с.
7. Левитин Д. Путеводитель по лжи: Критическое мышление в эпоху постправды / Дэниел Левитин. – М. : «Манн, Иванов и Фербер», 2017. – 272 с.

8. Населення України за 2016 рік. Демографічний щорічник // Державна служба статистики України / від. за вип. М. Б. Тімоніна. – К., 2017. – С. 70.
9. Пагава О. В. Соціально-психологічні особливості подолання чоловічої самотності : дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05 / Оксана Володимирівна Пагава. – Луганськ, 2014. – 384 с.
10. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття / Георгій Почепцов. – К. : ВД «Києво-Могилянська Академія», 2017. – 260 с.
11. Ромек В. Г. Теория выученной беспомощности Мартина Селигмана / В. Г. Ромек // Журнал практического психолога. – 2000. – № 3-4. – С. 218-235.
12. Рублева Ю. Одиночество мужчин / Юлия Рублева. – М. : АСТ, 2013.
13. Силвер К. Ученые: подростковый возраст надо увеличить до 24 лет [Электронный ресурс] / Кэти Силвер. – Режим доступа к статье : <https://www.bbc.com/russian/news-42745514>. (Дата звернення: 15.03.2018 р.).
14. Циринг Д. А. Психология личностной беспомощности: исследование уровней субъектности / Д. А. Циринг. – М. : Издательский центр «Академия», 2010. – 410 с.
15. Jean M. Twenge. «Generational differences in psychological traits and their impact on the work place» / Jean M. Twenge, Stacy M. Campbell // Journal of Managerial Psychology. – 2008. – Vol. 23, Is. 8. – P. 862-877.
16. Leitch V. B. Literary Criticism in the 21st Century: Theory Renaissance / Vincent B. Leitch. – N. Y. : A&C Black, 2014. – 160 p.
17. Seligman M. E. P. Helplessness: On depression, development and death / M. E. P. Seligman. – San Francisco : Freeman, 1975.
18. Statistics and Indicators on Women and Men. [Електронний ресурс] / UN demographic and social statistics. – Режим доступу до ресурсу: <http://unstats.un.org/unsd/Demographic/products/indwm>. (Дата звернення: 15.03.2018 р.).
19. Howe N. The Fourth Turning: An American Prophecy / N. Howe, W. Strauss // What the Cycles of History Tell Us About America's Next Rendezvous with Destiny. – N. Y. : Broadway Books, 1997.

Транслітерація

1. Andronnykova O. O. Hendernye kharakterystyky vyktymnoho povedenya kak rezultat narushenyi sotsyalnoho razvytyia / O. O. Anronnykova, E. V. Veterok // Mezhdunarodnyi nauchno-yssledovatel'skiy zhurnal. – 2017. – № 03 (57). Ch. 1. – S. 11-113.
2. Bodriiir Zh. Symuliakry i symuliatsiia / Zhan Bordiiir. – К. : Osnovy, 2004. – 231 s.
3. Harkavets S. O. Metodyky doslidzhennia obrazy: naukovo-metodychnyi posibnyk z «Psykhodiahnostyky» / S. O. Harkavets, S. I. Yakovenko. – Sievierodonetsk : Vyd-vo «Petit», 2017. – 68 s.

4. Harkavets S. O. Psykholohiia pidlitkovoi viktyvnosti: [monohrafiia] / S. O. Harkavets. – Luhansk : Vyd-vo «Noulidzh», 2013. – 175 s.
5. Harkavets S. O. Sotsialno-normatyvnyi konformizm osobystosti u psykholohichnomu vymiri: [monohrafiia] / S. O. Harkavets. – Luhansk : vyd-vo «Noulidzh», 2010. – 343 s.
6. Zimbardo F. Muzhchina v otryve: ihry, porno i poteria ydentychnosti / Filip Zimbardo, Nikita Kolombe ; Per s anhl. – M. : Alpina Pabliher, 2017. – 343 s.
7. Naselennia Ukrainy za 2016 rik. Demohrafichnyi shchorichnyk // Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy / vid. za vyp. M. B. Timonina. – K., 2017. – S. 70.
8. Levytyn D. Putevodytel po lzhy: Krytycheskoe myshlenye v epokhu postpravdy / Denyel Levytyn. – M. : «Mann, Yvanov y Ferber», 2017. – 272 s.
9. Pahava O. V. Sotsialno-psykholohichni osoblyvosti podolannia cholovichoï samotnosti : dys. ... kand. psikh. nauk: 19.00.05 / Oksana Volodymyrivna Pahava. – Luhansk, 2014. – 384 s.
10. Pocheptsov H. Vid pokemoniv do hibrydnykh viin: novi komunikatyvni tekhnolohii XXI stolittia / Heorhii Pocheptsov. – K. : VD «Kyievo-Mohylianska Akademiia», 2017. – 260 s.
11. Romek V. H. Teoryia vyuchennoi bespomoshchnosti Martyna Selyhmana / V. H. Romek // Zhurnal praktycheskoho psykholoha. – 2000. – № 3-4. – S. 218-235.
12. Rubleva Yu. Odynochestvo muzhchyn / Yulyia Rubleva. – M. : AST, 2013.
13. Sylver K. Uchenye: podrostkovyi vozrast nado uvelychyt do 24 let [Elektronnyi resurs] / Kety Sylver. – Rezhym dostupa k state : <https://www.bbc.com/russian/news-42745514>. (Data zvernennia: 15.03.2018 r.)
14. Tsyrynh D. A. Psykholohiia lychnostnoi bespomoshchnosti: yssledovanye urovnei sub'ektnosti / D. A. Tsyrynh. – M. : Yzdatelskyi tsentr «Akademiya», 2010. – 410 s.
15. Jean M. Twenge. «Generational dif fervencies in psychological traits and their impact on the work place» / Jean M. Twenge, Stacy M. Campbell // Journal of Managerial Psychology. – 2008. – Vol. 23, Is. 8. – P. 862-877.
16. Leitch V. B. Literary Criticism in the 21st Century: Theory Renaissance / Vincent B. Leitch. – N. Y. : A&C Black, 2014. – 160 p.
17. Seligman M. E. P. Helplessness: On depression, development and death / M. E. P. Seligman. – San Francisco : Freeman, 1975.
18. Statistics and Indicators on Women and Men. [Elektronnyi resurs] / UN demographic and social statistics. – Rezhym dostupa k state : <http://unstats.un.org/unsd/Demografic/products/indwm>. (Data zvernennia: 15.03.2018 r.)
19. Howe N. The Fourth Turning: An American Prophecy / N. Howe, W. Strauss // What the Cycles of History Tell Us About America's Next Rendezvous with Destiny. – N. Y. : Broadway Books, 1997.

Гарькавец С. А.

Особенности виктимизации мужчин в условиях развития информационного общества – новые вызовы

В статье рассмотрены особенности повышенной виктимогенной уязвимости индивидов мужского пола, которая обусловлена развитием современного информационного общества. Выяснено, что основными причинами виктимизации мужчин являются геймифицированный виртуальный мир, одиночество, беспомощность, ригидность эмоциональной сферы, нарциссизм, низкий уровень рефлексии и эмпатии. Установлено, что в условиях развития префигуративной культуры увеличивается количество «одномерных мужчин», виктимный порог которых снижается и усиливается их неспособность противостоять современным вызовам, которые повышаются вследствие увеличения неопределенности, сложности и разнообразия социальной реальности.

Ключевые слова: *виктимность, виктимогенная уязвимость индивида, геймификация, информационное общество, одномерность, префигуративная культура, мужчины.*

Harkavets S. A.

The peculiarities of victimization of men in the conditions of the development of the information society are new challenges

In the article features of the raised victim's vulnerability of individuals of a male are considered, which is caused by development of the modern information society. It was found out that the main reasons for victimization of men are the gaming virtual world, loneliness, helplessness, rigidity of the emotional sphere, narcissism, low level of reflection and empathy. It has been established that in the conditions of the development of a prefigurative culture, the number of «one-dimensional men» increases, the victim's threshold is reduced and their inability to resist modern challenges that increase due to the increase in the uncertainty, complexity and diversity of social reality increases.

Key words: *victim, victim's vulnerability of the individual, gaming, information society, one-dimensionality, prefigurative culture, men.*

Гарькавець Сергій Олексійович – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та соціології Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Сєвєродонецьк).